

УДК: 343.98

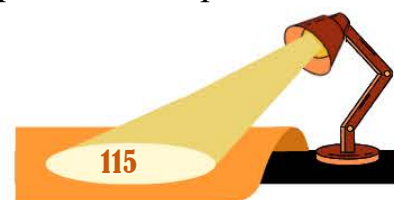
[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12\(22\)-115-125](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22)-115-125)

Гаркуша Аліна Григорівна доцент кафедри кримінального процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук, доцент, майор поліції м. Дніпро, <https://orcid.org/0000-0002-3299-8405>

Супронюк Віктор Вікторович курсант 3 курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ м. Дніпро

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ БПЛА ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ НА ТЕРИТОРІЯХ, НА ЯКИХ ВЕДУТЬСЯ (ВЕЛИСЯ) БОЙОВІ ДІЇ, А ТАКОЖ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У статті досліджуються актуальні питання застосування безпілотних літальних апаратів (далі - БПЛА) під час проведення слідчих (розшукових) дій (далі - СРД) на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, а також на деокупованих територіях України. Проаналізовано нормативно-правову базу застосування БПЛА у кримінальному провадженні, зокрема положення Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), Повітряного кодексу України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану», а також відомчих нормативно актів МВС України. Дослідження базується на комплексному підході та аналізу чинного законодавства та практики його застосування. Методологічну основу роботи становлять загальнонаукові та спеціальні методи пізнання правових явищ. Особливу увагу приділено порівняльному аналізу процесуальних вимог ст.ст. 237, 615 КПК України щодо проведення огляду місця події в умовах мирного та воєнного часу, що дозволяє виявити суттєві відмінності у правовому регулюванні. Встановлено, що пп. 1, 2 ч. 1 ст. 615 КПК України створює більш гнучкі правові рамки для застосування БПЛА, дозволяючи за яких умов проводити слідчі (розшукові) дії без ухвали слідчого судді на підставі постанови прокурора, в будь-який час доби та без обов'язкового залучення понятих. Визначено основні завдання, які можуть виконуватися за допомогою БПЛА: оцінка міно-вибухонебезпеки, визначення безпечних маршрутів, фіксація первинної обстановки, оперативний пошук постраждалих та оцінка масштабів події. Виявлено ключові проблеми правового та організаційного характеру: невизначеність процесуального статусу матеріалів, складність дозвільної системи, відсутність технічних стандартів, питання забезпечення безперервності ланцюга доказів та захисту інформації. Автором

узагальнено досвід практичного застосування БПЛА правоохоронними органами України. Окрему увагу приділено питанням міжнародного співробітництва у цій сфері. Запропоновано конкретні шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання та практичних механізмів застосування БПЛА у кримінальному провадженні, що сприятиме підвищенню ефективності досудового розслідування.

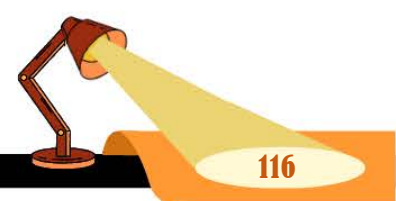
Ключові слова: безпілотні літальні апарати, слідчі (розшукові) дії, огляд місця події, воєнний стан, кримінальне провадження, безпека учасників кримінального провадження, криміналістична техніка, доказування, райони бойових дій.

Harkusha Alina Hryhorivna, Associate Professor of the Department of Criminal Procedure of Dnipro State University of Internal Affairs, PhD in Law, Associate Professor, Police Major, Dnipro, <https://orcid.org/0000-0002-3299-8405>

Suproniuk Viktor Viktorovich, 3rd-year cadet of the Faculty for Training Specialists for Pre-Trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine, Dnipro State University of Internal Affairs, Dnipro

FEATURES OF THE USE OF UNMANNED AERIAL VEHICLES (UAVs) DURING INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS IN AREAS WHERE HOSTILITIES ARE (WERE) CONDUCTED, AS WELL AS IN DE-OCCUPIED TERRITORIES UNDER MARTIAL LAW CONDITIONS

Abstract. The article examines current issues regarding the use of unmanned aerial vehicles (hereinafter - UAVs) during investigative (search) actions in territories where hostilities are being conducted or have been conducted, as well as in de-occupied territories of Ukraine. The regulatory and legal framework for the use of UAVs in criminal proceedings is analyzed, particularly the provisions of the Criminal Procedural Code of Ukraine (hereinafter - CPC of Ukraine), the Air Code of Ukraine, the Law of Ukraine “On the Legal Regime of Martial Law,” as well as departmental regulatory acts of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. The research is based on a comprehensive approach to analyzing current legislation and the practice of its application. The methodological foundation of the work consists of general scientific and special methods of cognition of legal phenomena. Particular attention is paid to the comparative analysis of procedural requirements of Articles 237 and 615 of the CPC of Ukraine regarding the inspection of the crime scene under peacetime and wartime conditions, which allows identifying significant differences in legal regulation. It has been established that subparagraphs 1, 2 of Part 1 of Article 615 of the CPC of Ukraine creates more flexible legal frameworks for the use of UAVs, allowing under certain conditions the conduct of investigative (search) actions without a court order based on

a prosecutor's resolution, at any time of day and without mandatory involvement of witnesses. The main tasks that can be performed with the help of UAVs have been identified: assessment of mine and explosive hazards, determination of safe routes, documentation of the initial situation, operational search for victims, and assessment of the scale of the event. Key problems of legal and organizational nature have been identified: uncertainty of the procedural status of materials, complexity of the permit system, absence of technical standards, issues of ensuring chain of custody and information protection. The author has summarized the experience of practical application of UAVs by law enforcement agencies of Ukraine. Special attention is paid to issues of international cooperation in this field. Specific ways to improve regulatory and legal regulation and practical mechanisms for using UAVs in criminal proceedings have been proposed, which will contribute to increasing the effectiveness of pre-trial investigation

Keywords: unmanned aerial vehicles, investigative (search) actions, crime scene inspection, martial law, criminal proceedings, safety of participants in criminal proceedings, forensic technology, evidence gathering, combat zones.

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної війни, яку веде російська федерація проти України, система кримінальної юстиції стикається з необхідністю проведення слідчих (розшукових) дій на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, а також на деокупованих територіях. Особливої актуальності набуває питання забезпечення безпеки працівників поліції та цивільних осіб під час проведення невідкладних слідчих (розшукових) дій, зокрема огляду місця події. У цьому контексті застосування безпілотних літальних апаратів, як засобу попередньої оцінки ризиків та забезпечення безпеки набуває важливого значення.

Наслідком російсько-української війни є масова експлуатація БПЛА в усіх сферах не тільки воєнного, а й цивільного життя, починаючи від вирощування рослин – закінчуючи терористичними актами. Восени 2025 року країни ЄС зіштовхнулися з безпрецедентними актами саботажу на цивільних та військових аеродромах, які, ймовірно були скоєні російськими спецслужбами із застосуванням, якраз БПЛА. Тому, українське законодавство має реагувати на переваги та загрози їх застосування [1].

Проблематика застосування БПЛА у кримінальному провадженні пов'язана з низкою важливих науково-практичних завдань: розробкою процесуального механізму засосування сучасних технічних засобів у слідчих (розшукових) діях, забезпеченням допустимості електронних доказів, гарантуванням безпеки учасників кримінального провадження в екстремальних умовах та адаптацією криміналістичної тактики до реалій воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання застосування БПЛА у правоохоронній діяльності та кримінальному провадженні досліджувалися в

працях таких вітчизняних науковців, як: А. В. Захарко, І. В. Пиріг, В. Д. Поливанюк, Д. Б. Санакоев, В.Ю. Шепітько, М.В. Салтевський, В.А. Журавель, О.В. Таров, В.К. Весельський, І.В. Пиріг, Є.Д. Лук'янчиков, Є.С. Хижняк, О.О. Юхно, Д.Б. Сергеева, Л.В. Полуніна, В.В. Конопля. Автори методичних рекомендацій, А. В. Захарко, І. В. Пиріг, В. Д. Поливанюк, Д.Б. Санакоев «Застосування безпілотних літальних апаратів під час огляду місця події» (2024) комплексно розглянули тактичні та процесуальні аспекти застосування БпЛА при проведенні огляду місця події, визначили процесуальний статус матеріалів аерозйомки та сформулювали практичні рекомендації для слідчих [2].

Правове регулювання застосування повітряного простору та експлуатації безпілотних літальних апаратів знайшло відображення в Повітряному кодексі України та деяких підзаконних актах. Повітряний кодекс України визначає загальні засади застосування повітряного простору України та діяльності авіації. Стаття 38 Повітряного кодексу встановлює класифікацію повітряних суден, до яких належать і безпілотні літальні апарати. Відповідно до статті 39 Повітряного кодексу, безпілотні повітряні судна підлягають обов'язковій державній реєстрації в Державному реєстрі цивільних повітряних суден України або в реєстрі експериментальних літальних апаратів, за винятком випадків, передбачених законодавством. Стаття 45 Повітряного кодексу регламентує вимоги щодо експлуатації повітряних суден, включаючи БпЛА, та встановлює 1. Правила та порядок організації польотів цивільних повітряних суден устанавлюються уповноваженим органом з питань цивільної авіації; правила та порядок організації польотів державних повітряних суден устанавлюються Міністерством оборони України.

Важливим кроком у розвитку нормативної бази стало прийняття Наказу МВС України від 06.06.2024 № 392 «Про затвердження Норм належності безпілотних авіаційних систем» [3], який визначає порядок забезпечення підрозділів Національної поліції України безпілотними авіаційними системами, встановлює кількісні норми їх розподілу між різними службами та підрозділами, а також регламентує технічні вимоги до БпЛА, що використовуються в правоохоронній діяльності.

Однак, незважаючи на наявні наукові розробки, залишаються невирішеними питання процесуального статусу матеріалів, отриманих за допомогою БпЛА до внесення відомостей до ЄРДР, спрощення дозвільної системи для оперативного реагування, встановлення технічних стандартів для БпЛА, що використовуються у доказуванні, а також розробки єдиної методики застосування безпілотників у різних умовах бойової обстановки.

Мета статті – є комплексний аналіз особливостей застосування безпілотних літальних апаратів під час проведення СРД у районах бойових дій, виявлення проблем правового та організаційного характеру та формулювання пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання застосування БпЛА у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану.

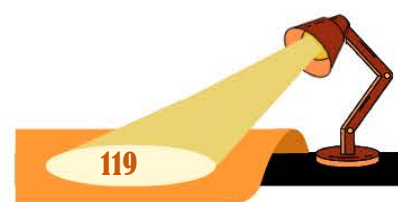
Виклад основного матеріалу. Правовою основою для проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану є Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII, а також положення статті IX Розділу КПК України, яка регламентує особливий режим кримінального провадження в умовах воєнного стану [4, 5].

Положення статті 237 КПК України регламентує загальний порядок проведення огляду, в свою чергу положення статті 615 КПК України встановлює особливості кримінального провадження в умовах воєнного стану та мають суттєві відмінності, які безпосередньо впливають на можливості застосування безпілотних літальних апаратів під час слідчих (розшукових) дій. Частина 7 статті 237 КПК України визначає, що при огляді слідчий, прокурор або за їх дорученням залучений спеціаліст має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей. Це положення створює загальне правове підґрунтя для застосування технічних засобів фіксації, включаючи БПЛА, однак не конкретизує ні засоби, ні методи їх застосування.

Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI визначає правовий статус безпілотних літальних апаратів як повітряних суден без пілота на борту, керованих дистанційно або автоматично. Пункт 23 ст. 1 Повітряного кодексу України встановлює, що безпілотне повітряне судно – це будь-яке повітряне судно, що експлуатується або розроблене для експлуатації автономно чи яке пілотується дистанційно без пілота на борту. Тому коректніше називати саме Безпілотне літальне судно (далі – БПС). Втім, варто зазначити, що такі судна та системи розробляються та з кожним роком модифікуються, а тому багато ознак для класифікації можуть бути не виявлені – що може бути проблемою для подальшої оцінки та сертифікації таких систем [3].

Важливим етапом розвитку нормативно-правового регулювання застосування безпілотних літальних апаратів у правоохоронній діяльності стало прийняття Наказу МВС України від 06.06.2024 № 392 “Про затвердження Норм належності безпілотних авіаційних систем, спеціальних технічних засобів протидії їх застосуванню в органах (підрозділах) Національної поліції України”, який набрав чинності 03.07.2024 та був зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.06.2024 за № 892/44316.

Цей нормативно-правовий акт вперше на відомчому рівні системно врегулював питання забезпечення підрозділів Національної поліції безпілотними авіаційними системами, встановивши конкретні нормативи їх розподілу між різними структурними підрозділами залежно від специфіки виконуваних завдань. Наказ визначає чіткі кількісні показники забезпечення БпЛА для слідчих підрозділів, кримінальної поліції, поліції охорони, підрозділів швидкого реагування та інших служб Національної поліції.

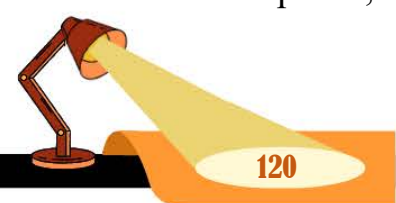

Документ встановлює технічні характеристики та функціональні можливості безпілотних авіаційних систем, які мають використовуватися в різних напрямках поліцейської діяльності, включаючи проведення слідчих (розшукових) дій, забезпечення публічної безпеки і порядку, охорону об'єктів та протидію злочинності. Окремо в наказі приділено увагу питанням належності спеціальних технічних засобів протидії застосуванню БПЛА, що є особливо актуальним в умовах воєнного стану.

Крім того, наказ регламентує порядок обліку, зберігання та експлуатації безпілотних авіаційних систем, встановлює вимоги до підготовки персоналу, який здійснює керування БПЛА під час виконання службових завдань. Документ також визначає механізми оновлення та модернізації наявного парку безпілотних літальних апаратів відповідно до сучасних технологічних викликів та оперативних потреб правоохоронних органів. Прийняття цього наказу стало важливим кроком до стандартизації застосування БПЛА в діяльності Національної поліції України та створення єдиних підходів до їх застосування у кримінальному провадженні [6].

Стаття 615 КПК України суттєво модифікує процесуальні вимоги, встановлені ст. 237 КПК України, пристосовуючи їх до реалій воєнного стану. Частина 3 статті 615 КПК України передбачає, що в умовах воєнного стану обшук або огляд житла чи іншого володіння особи може здійснюватися без ухвали слідчого судді на підставі постанови прокурора, що значно спрощує процедуру та дозволяє оперативніше реагувати на необхідність проведення слідчих (розшукових) дій з застосуванням БПЛА. Частина 4 цієї ж статті встановлює, що слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії можуть проводитися в будь-який час доби, якщо є достатні підстави вважати, що затримка у їх проведенні може призвести до втрати слідів кримінального правопорушення або створити загрозу життю чи здоров'ю осіб. Це положення надає додаткові можливості для застосування БПЛА як засобу попередньої розвідки місця події в ситуаціях, коли безпосереднє прибуття слідчо-оперативної групи є небезпечним через загрозу обстрілів, мінування території чи інших факторів бойової обстановки. Крім того, частина 7 статті 615 дозволяє проводити огляд з застосуванням технічних засобів фіксації без обов'язкового залучення понятих, що є суттєвим спрощенням порівняно зі статтею 223 КПК України, на яку посилається стаття 237. Таким чином, стаття 615 КПК України створює більш гнучкі правові рамки для застосування БПЛА під час проведення слідчих дій у районах бойових дій, дозволяючи слідчим оперативно реагувати на виклики воєнного часу без надмірних процесуальних обмежень, які могли б поставити під загрозу життя та здоров'я учасників кримінального провадження або призвести до втрати важливих доказів [4].

Як зазначено у методичних рекомендаціях, розроблених А. В. Захарком, І. В. Пирігом, В. Д. Поливанюком, Д. Б. Санакоєвим, «для здійснення польотів

над об'єктами (зонами), що визначені Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Національною поліцією України та іншими правоохоронними структурами, необхідно отримати дозвіл зазначених вище повноважних органів» [2, с. 15].

Як наголошують Полуніна Л.В. та Конопля В.В., усі результати аерозйомки, включаючи фото-, відео- та кінозаписи, мають бути належним чином задокументовані в протоколі процесуальної дії. При використанні БПЛА до протоколу слід вносити детальну інформацію щодо аерозйомки: модель, марку, серійний номер БПЛА, тип і обсяг карти пам'яті, а також метеоумови, які можуть вплинути на якість зйомки [7, с. 165].

Особливого значення набуває застосування БПЛА в умовах повномасштабних воєнних дій, зокрема під час розслідування наслідків ракетних атак, атак дронів-камікадзе та інших воєнних злочинів. Як зазначають дослідники, БПЛА дозволяють оперативно отримати панорамне зображення з місця події, встановити загальний характер ураження, зафіксувати характерні сліди впливу, що значно підвищує якість доказової бази [7, с. 166].

На основі аналізу прикладів застосування в практичних підрозділах на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, а також на деокупованих територіях застосування БПЛА після прибуття слідчо-оперативної групи, можуть бути виконані наступні задачі:

1. Оцінка міно-вибухонебезпеки території. БПЛА, обладнані камерами високої роздільної здатності, можуть виявити ознаки мінування або наявності невибухлих боєприпасів до прибуття слідчо-оперативної групи на місце події.

2. Визначення безпечних маршрутів підходу до місця події. Відеозйомка з повітря дозволяє виявити руйнування, завали, небезпечні конструкції, які можуть становити загрозу для учасників слідчої (розшукової) дії.

3. Фіксація первинної обстановки місця події. Відповідно до вимог криміналістичної техніки, фіксація обстановки місця події має здійснюватися негайно після виявлення кримінального правопорушення. БПЛА дозволяють зафіксувати обстановку дистанційно в ситуаціях, коли безпосереднє прибуття слідчої групи є ризикованим або неможливим через загрозу обстрілів.

4. Оперативний пошук. Пошук поранених та постраждалих для невідкладної допомоги після обстрілу території.

5. Попередня оцінка масштабів події та необхідних ресурсів. Аерозйомка дозволяє слідчому оцінити розміри місця події, кількість об'єктів, що підлягають огляду, та визначити необхідність залучення додаткових спеціалістів.

Однак застосування БПЛА в кримінальному провадженні супроводжується рядом процесуальних та практичних проблем.

По-перше, існує невизначеність щодо процесуального статусу матеріалів, отриманих за допомогою БПЛА. Якщо відеозапис здійснюється до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, виникає питання щодо

його допустимості як доказу. Стаття 214 КПК України дозволяє проводити огляд місця події до внесення відомостей до ЄРДР лише у невідкладних випадках [4]. Застосування БПЛА для попередньої розвідки може розглядатися як така невідкладна дія, проте законодавець не надає чіткого визначення. Водночас, як справедливо наголошується у науковій літературі, «матеріали аерозйомки – аерофотознімки та аеровідеограми, що спеціально створені з метою збереження інформації і містять зафіксовані за допомогою зображення відомості, котрі можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, – є документами, котрі за певних умов можуть бути речовими доказами» [2, с. 19].

По-друге, застосування БПЛА потребує отримання дозволів від військових структур та СБУ. Процедура отримання таких дозволів не стандартизована і може суттєво відрізнятись в різних регіонах, що ускладнює оперативне проведення слідчих дій. У деяких областях створені спеціальні порядки застосування БПЛА, проте єдиної загальнодержавної процедури не існує. Режим дозвільної системи для польотів БПЛА в Україні визначається підзаконними актами, прийнятими на виконання положень Повітряного кодексу. Відповідно до статті 23 Постанови Кабінету Міністрів «Положення про застосування повітряного простору України» від 06.12.2017. № 954, зазначено, що дозвіл на застосування повітряного простору України та умови його застосування надаються органами об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху на підставі заявки на застосування повітряного простору, крім випадків, передбачених Повітряним кодексом України. Дозвіл на застосування повітряного простору України з метою виконання польотів надається на підставі заявки на застосування повітряного простору за відсутності підстав для заборони вильоту повітряного судна з аеродрому України, прильоту повітряного судна до аеродрому України або прольоту територією України з урахуванням вимог законодавства. У разі коли заявка на застосування повітряного простору не подається згідно з вимогами пункту 18 цього Положення, застосування повітряного простору України здійснюється без отримання дозволу. Органи об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху можуть заборонити застосування повітряного простору України користувачу повітряного простору відповідно до порядку та вимог, установлених Державіаслужбою і Міноборони [8].

По-третє, відсутнє нормативне регулювання технічних вимог до БПЛА, які використовуються для фіксації слідчих (розшукових) дій. Вищезазначений наказ МВС України не встановлює жодних конкретних технічних характеристик, а КПК України не містить вимог до характеристик відеозаписувальної апаратури, що застосовується при проведенні слідчих (розшукових) дій, обмежуючись загальною вказівкою на необхідність фіксування [4]. Практика свідчить, що «щодо засобів аерозйомки у протоколі слідчої (розшукової) дії необхідно зазначити: марку, модель, серійний номер БПЛА; марку, модель, ємність (у ГБ), серійний номер карти пам'яті» [2, с. 17].

По-четверте, виникають питання щодо забезпечення безперервності ланцюга доказів. При передачі відеоматеріалів, знятих за допомогою БПЛА, необхідно гарантувати їх автентичність та відсутність монтажу. Важливо, що «оригінальні примірники технічних носіїв інформації зафіксованої процесуальної дії зберігаються у матеріалах кримінального провадження, резервні копії яких зберігаються окремо» [2, с. 19].

По-п'яте, застосування БПЛА може створювати ризики розголошення відомостей досудового розслідування. Відеоматеріали, зняті з повітря, можуть містити інформацію про дислокацію військових підрозділів, що становить загрозу для національної безпеки. Це потребує особливого режиму зберігання та застосування таких матеріалів.

Суттєвою проблемою є також необхідність спеціальної підготовки слідчих та працівників оперативних підрозділів для роботи з БПЛА. Ефективне застосування безпілотників потребує не лише технічних навичок управління, а й розуміння можливостей та обмежень цієї техніки в контексті криміналістичної фіксації. У цьому контексті доцільно звернути увагу на те, що «зовнішній пілот (оператор) БПЛА, який володіє спеціальними знаннями та навичками безпечного виконання польоту та виготовлення якісної документальної аерозйомки, може бути залучений до участі у слідчій (розшуковій) дії для надання безпосередньої технічної допомоги з аерофото- і відеозйомки як спеціаліст із аерозйомки». При цьому «спеціально призначеною для виконання аналізованої діяльності посадою є «Оператор аерофото- та відеозйомки за допомогою дистанційно керованого безпілотного літального апарата»» [2, с. 14].

Практика застосування БПЛА в зонах бойових дій демонструє їх високу ефективність для розвідки та оцінки ситуації. Досвід Збройних Сил України підтверджує, що БПЛА дозволяють отримувати актуальну інформацію про стан території в режимі реального часу з мінімальним ризиком для особового складу. Ці напрацювання мають бути адаптовані для потреб органів досудового розслідування.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Застосування БПЛА для забезпечення безпеки слідчих (розшукових) дій на територіях, де ведуться (велися) бойові дії є перспективним напрямком розвитку криміналістичної техніки. Ці системи дозволяють суттєво знизити ризики для учасників кримінального провадження, забезпечити якісну фіксацію обстановки місця події та підвищити ефективність досудового розслідування в екстремальних умовах.

Однак повноцінна інтеграція БПЛА в систему процесуальних дій потребує комплексного правового регулювання. Необхідно забезпечити баланс між оперативністю проведення слідчих дій, гарантіями прав учасників провадження та вимогами національної безпеки.

Для вирішення виявлених проблем необхідно:

1. Внести зміни до КПК України, які б чітко визначали правовий статус матеріалів, отриманих за допомогою БПЛА в ході попередньої розвідки місця

події. Доцільно доповнити статтю 237 КПК положенням про можливість проведення попереднього огляду місця події за допомогою технічних засобів дистанційної фіксації в умовах, коли безпосереднє прибуття слідчо-оперативної групи становить загрозу для життя та здоров'я учасників.

2. Розробити єдиний порядок погодження застосування БПЛА органами досудового розслідування з військовими структурами та СБУ. Такий порядок має передбачати спрощену процедуру для випадків проведення невідкладних слідчих дій.

3. Затвердити технічні вимоги до БПЛА, які можуть використовуватися для фіксації слідчих дій. Ці вимоги мають стосуватися якості відеозапису, можливості геолокації, часової мітки та інших параметрів, що забезпечують допустимість доказів.

4. Розробити методичні рекомендації щодо застосування БПЛА при проведенні огляду місця події в умовах воєнного стану. Такі рекомендації мають містити тактичні прийоми застосування дронів, порядок оформлення процесуальних документів, вимоги до зберігання та застосування отриманих матеріалів.

5. Запровадити в навчальні програми підготовки слідчих та працівників оперативних підрозділів спеціальні курси з застосування БПЛА для забезпечення безпеки та фіксації слідчих дій.

6. Врегулювати питання захисту інформації, отриманої за допомогою БПЛА, яка може містити відомості, що становлять військову таємницю. Доцільно розробити спеціальний режим роботи з такими матеріалами, який би враховував інтереси як досудового розслідування, так і національної безпеки.

Досвід, накопичений в умовах воєнного стану, має стати основою для подальшого вдосконалення як нормативно-правової бази, так і практичних механізмів застосування сучасних технічних засобів у кримінальному провадженні. Це дозволить не лише підвищити ефективність розслідування злочинів у період війни, але й сформулювати передові практики, які залишаться актуальними і в мирний час.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці конкретних методик застосування БПЛА для різних видів слідчих дій, вивченні зарубіжного досвіду застосування безпілотних систем у правоохоронній діяльності, створенні системи сертифікації операторів БПЛА для роботи в органах досудового розслідування, а також у дослідженні можливостей застосування штучного інтелекту для автоматичного аналізу матеріалів аерозйомки.

Література:

1. Аеропорти Копенгагена та Осло зупиняли роботу через невідомі дрони. Новинний портал BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c5yg49mnd5ko>

2. Застосування безпілотних літальних апаратів під час огляду місця події : метод. Рекомендації / А. В. Захарко, І. В. Пиріг, В. Д. Поливанюк, Д. Б. Санакоєв. Дніпро : Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2024. 32 с.

3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 № 3393-VI. Дата оновлення: 31.10.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення: 23.10.2025).

4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Дата оновлення: 01.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 23.10.2025).

5. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. Дата оновлення: 14.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 23.10.2025).

6. Про затвердження Норм належності безпілотних авіаційних систем, спеціальних технічних засобів протидії їх застосуванню в органах (підрозділах) Національної поліції України : Наказ МВС України від 06.06.2024 № 392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-24#Text> (дата звернення: 23.10.2025).

7. Полуніна Л. В., Конопля В. В. Особливості застосування безпілотних літальних апаратів при проведенні слідчих (розшукових) дій. Соціологія права. 2025. Вип. 1 (50). С. 163-167.

8. Про затвердження Положення про застосування повітряного простору України : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 954. Дата оновлення: 28.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/954-2017-%D0%BF#n12> (дата звернення: 23.10.2025).

References:

1. Aeroporti Kopenhahena ta Oslo zupynialy robotu cherez nevidomi drony [Copenhagen and Oslo airports stopped operations due to unknown drones]. Novynnyi portal BBC News Ukraina. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c5yg49mnd5ko> [in Ukrainian].

2. Zakharko, A. V., Pyrih, I. V., Polyvaniuk, V. D., & Sanakoiev, D. B. (2024). Vykorystannia bezpilotnykh litalnykh aparativ pid chas ohliadu mistsia podii: metod. rekomendatsii [Use of Unmanned Aerial Vehicles During Crime Scene Examination: Methodological Recommendations]. Dnipro: Dniprovskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 32 s. [in Ukrainian].

3. Povitrianyi kodeks Ukrainy [Air Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 19.05.2011 № 3393-VI. Data onovlennia: 31.10.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (data zvernennia: 23.10.2025) [in Ukrainian].

4. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI. Data onovlennia: 01.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (data zvernennia: 23.10.2025) [in Ukrainian].

5. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [On the Legal Regime of Martial Law]: Zakon Ukrainy vid 12.05.2015 № 389-VIII. Data onovlennia: 14.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (data zvernennia: 23.10.2025) [in Ukrainian].

6. Pro zatverdzhennia Norm nalezhnosti bezpilotnykh aviatsiinykh system, spetsialnykh tekhnichnykh zasobiv protydii yikh zastosuvanniu v orhanakh (pidrozdilakh) Natsionalnoi politsii Ukrainy [On Approval of Norms for Unmanned Aviation Systems and Special Technical Means to Counter Their Use in Bodies (Units) of the National Police of Ukraine]: Nakaz MVS Ukrainy vid 06.06.2024 № 392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-24#Text> (data zvernennia: 23.10.2025) [in Ukrainian].

7. Polunina, L. V., & Konoplia, V. V. (2025). Peculiarities of using unmanned aerial vehicles in conducting investigative (detective) actions. Sociology of Law, 1(50), 163-167.

8. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vykorystannia povitrianoho prostoru Ukrainy [On Approval of the Regulation on the Use of Airspace of Ukraine]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.12.2017 № 954. Data onovlennia: 28.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/954-2017-%D0%BF#n12> (data zvernennia: 23.10.2025) [in Ukrainian].

